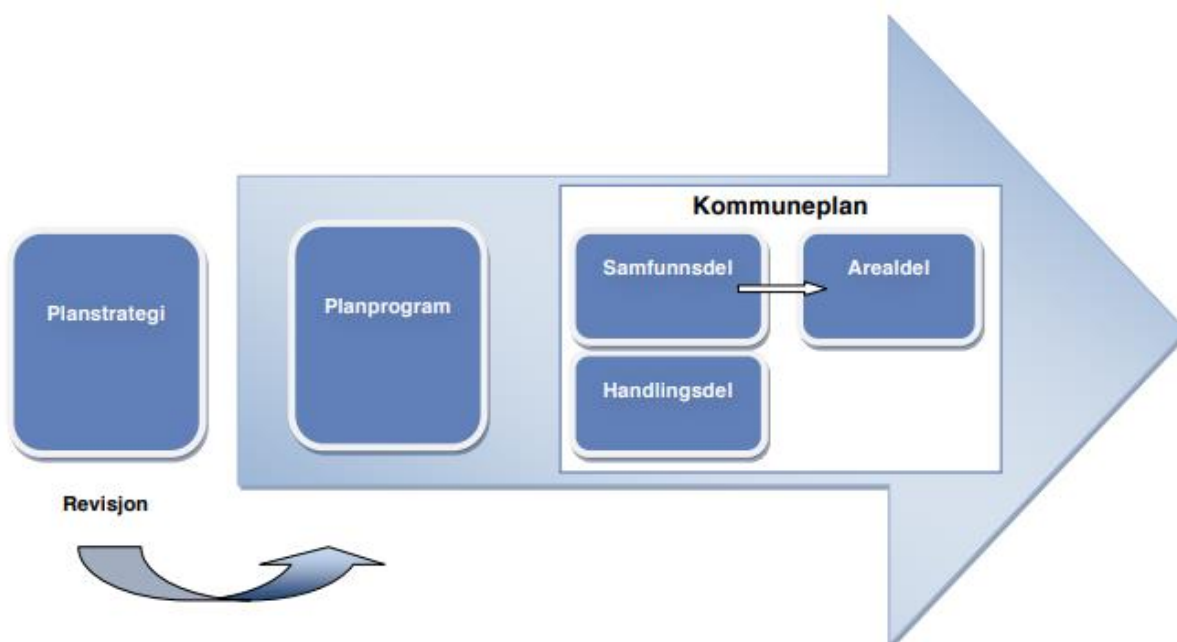

Træna kommune

Planstrategi 2024-2028 med planprogram for revidering av kommuneplanens samfunnsdel

Planstrategi og planprogram for revidering av kommuneplanens
samfunnsdel Træna 2030

Figur 1: Kommuneplanprosessen.

Gunn Eliassen/ Kristian Kristiansen
30.06.2023

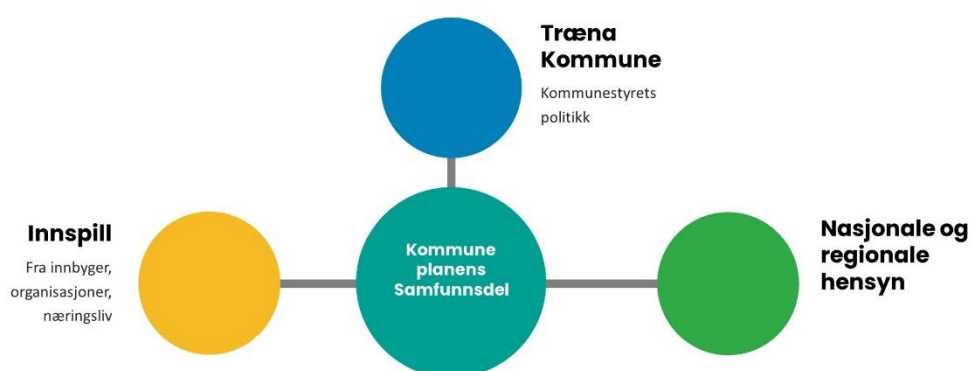
Innhold

1. Kommunal planstrategi – et viktig ledd i samfunnsplanleggingen.	2
2. Overordnede føringer.....	2
3. Regionale føringer / planer	3
4. Kommunens plansystem og øvrig planlegging.....	3
5. Planstrategi og planprogram	4
6. Kunnskapsgrunnlag – utviklingstrekk i Træna kommune	5
6.1 Prioritering av planoppgaver for perioden 2024 – 2028.....	7
7. Planprogram for revidering av kommuneplanens samfunnsdel «Træna 2030»	10
7.2 Formålet med planarbeidet	10
7.3 Beskrivelse av hvilke alternativ som vil bli vurdert	11
7.4 Behov for utredninger	11
7.5 Planprosessen med frister og deltakere /Opplegg for medvirkning	12
7.6 FREMDRIFTSPLAN for kommuneplanens samfunnsdel:	12

1. Kommunal planstrategi – et viktig ledd i samfunnsplanleggingen.

Plan- og bygningslovens § 10-1: *Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.*

Planstrategien er viktig for kommuneplanleggingen ettersom den er første ledd i kommunens langsiktige samfunnsplanlegging. Det er viktig at den politiske retning man har valgt ved planprioritering i planstrategien følges opp i kommuneplanens samfunnsdel og i de øvrige planer.

Formålet med kommunal planstrategi er å prioritere kommunens samlede planbehov i kommunestyreperioden og bestemme om kommuneplanen skal revideres.

2. Overordnede føringer

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer. Det siste nasjonale forventningsdokumentet ble vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023. Dette forventningsdokumentet samler regjeringens viktigste prioriteringer på planområdet for den kommende fireårsperioden. Hensikten er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter, slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødvendige innsigelser unngås.

Det pekes på nødvendigheten av oppdaterte planer for å kunne ta tak i aktuelle utfordringer samt at samfunns- og arealplanleggingen må bygge på et oppdatert og godt

kunnskapsgrunnlag for å legge grunnlag for reelle strategiske drøftinger, interesseavklaringer og gode løsninger.

Hovedtemaene i det statlige forventningsdokumentet er:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskapning
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

3. Regionale føringer / planer

Etter plan- og bygningsloven (Pbl § 7-1) er regional planstrategi det eneste lovpålagte dokumentet for planlegging på regionalt nivå.

Den regionale planstrategien for Nordland «Et bærekraftig Nordland – Planstrategi for samarbeid og grønn omstilling 2021-2024» ble vedtatt av fylkestinget i juni 2021. I dette dokumentet har de skissert 6 langsiktige utviklingsmål:

1. Attraktive og inkluderende samfunn med gode kultur-, service- og tjenestetilbud for alle.
2. Innovativt og bærekraftig næringsliv og industri som bidrar til grønn omstilling
3. Bærekraftig utvikling av miljø- og naturressurser
4. Effektiv, trygg og miljøvennlig infrastruktur som dekker innbyggernes, reisendes og næringslivets behov
5. God kvalitet i skoletilbudene og et arbeidsliv som stimulerer til kompetanseutvikling i hele karrieren
6. Kompetansearbeidsplasser og høyere utdannings- og forskningsmiljø som er sterke utviklingsaktører i regionalt samfunns- og næringsliv

4. Kommunens plansystem og øvrig planlegging

Det har siden siste vedtatte kommunale planstrategi i juni 2016 vært fokusert på å forenkle kommunens plansystem – la kommuneplanens samfunnsdel spille rolle som politisk styringsverktøy.

Å fortsatt forenkle kommunens plansystem og øvrig planlegging er noe vi fortsatt arbeider med. Det vil si at vi legger opp til færrest mulig kommunedelplaner, slår sammen noen fag- og temaplaner der det er mulig. Noen fag- og temaplaner er lovpålagte, andre velger kommunen å lage selv. Ikke alle trenger politisk behandling.

Som Asplan Viak har illustrert skal Kommuneplanen gi oss en retning mens fag- og temaplaner skal gi oss strategier, mål og tiltak for at vi i økonomiplanen kan prioritere.

Sammenheng og arbeidsdeling i det kommunale plansystemet. Illustrasjon: Asplan Viak

5. Planstrategi og planprogram

Planstrategi og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel kan samordnes dersom det er klart at kommunen vil revidere kommuneplan. Arbeidet med planprogrammet må da tilpasse den kommunale planstrategien.

I kunnskapsgrunnlaget utarbeidet høsten 2021 er det konkludert med at det er behov for både å forny, forenkle, samt å utarbeide flere planer som skal være styrende for den samfunnsutviklingen Træna kommune ser fremover.

Det er også sett behovet for en revidering av vedtatte samfunnsplan, spesielt ta en gjennomgang av satsningsområdenes delmål og strategier med bakgrunn i den kunnskapen som kom frem i arbeidet høsten 2021.

I dokumentet årsbudsjett – økonomiplan med handlingsdel skal kommunestyret gjøre «prioriteringer og tildeling av ressurser», slik illustrasjon fra Asplan Viak skisserer.

Træna kommune har valgt Framsikt, som er en skybasert løsning for helhetlig virksomhetsstyring. Dette verktøyet vil kommunen benytte til planlegging, mål- og resultatstyring, budsjettering og rapportering. Dette betyr igjen av våre planer vil bli lagt inn her, det betyr videre at skal dette bli et godt planleggingsverktøy er det viktig å tenke på dette når planer blir utarbeidet. Som eksempel på dette er at vår samfunnsdel, slik den er utarbeidet har for mange nivå på målområdet. Best hadde det vært at vår kommuneplan inneholdt hovedmål, satsningsområder med delmål, slik at administrasjonen kan utarbeide oppdrag på delmålene som igjen knyttes til økonomiplanen med handlingsdel.

6. Kunnskapsgrunnlag – utviklingstrekk i Træna kommune

Træna kommune utarbeidet våren 2016 et kunnskapsgrunnlag med følgende målsetting for planarbeidet «*Først må man finne sin nåværende posisjon for å kunne sette kursen til det nye ønskede målet*». Dette dannet grunnlag for utarbeidelsen av en planstrategi for tidsrommet 2016 – 2020 og for Kommuneplanens samfunnsdel «*Træna 2030*» - vedtatt av Træna kommunestyre 20.04.2017 sak 5/17.

Høsten 2021 er det som tidligere nevnt igjen utarbeidet et kunnskapsgrunnlag, denne gangen som en del av «*Øykommuneprosjektet*» - samarbeid mellom øykommunene Træna, Værøy og Røst. Kunnskapsgrunnlaget er laget som et felles dokument som tilpasses hver enkelt kommune etter behov.

Målsettingen for dette arbeidet har vært:

Kunnskapsgrunnlaget skal være en kilde til

- a) å utforme planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel i hver kommune*
- b) kommunenes felles påvirkningsarbeid opp mot KS og statlige myndigheter*

Dette kunnskapsdokumentet har tatt for seg følgende:

1. Interkommunalt samarbeid
2. Demografi og kommuneøkonomi
3. Trygge tjenester
 - a. Tekniske tjenester
 - b. Helse og omsorg
 - c. Skole og barnehage
4. Robust administrasjon
5. Levekår
6. Næringsutvikling
7. Bostedsattraktivitet og boligtilgang
8. Areal og infrastruktur
9. Samfunnssikkerhet og beredskap
10. Klima og miljø
11. Demografi og samskaping
12. kultur, friluftsliv og frivillighet
13. Digitalisering
14. Samferdsel
15. Utdanning

Nåværende Vedtatt kommuneplan samfunnsdel Træna 2030 har fem satsningsområder:

- Bostedsattraktivitet (livsfaseperspektiv)
- Næringsliv i utvikling (sysselsetting og næringsliv)
- Miljøsmart øysamfunn

- Kommunikasjon og infrastruktur
- Træna kommune som organisasjon

Hovedtemaene i siste utarbeidede kunnskapsgrunnlaget (2021) skiller seg ikke mye fra disse fem og kan oppsummeres i følgende fem hovedområdene:

- Trygge Tjenester (Tekniske, Helse og omsorg, Skole og barnehage)
- Levekår
- Næringsutvikling
- Sikkerhet og beredskap
- Klima og miljø

Det nye kunnskapsgrunnlaget fokuserer på flere områder som er felles for samtlige av de kommunale sektorene. Vi har et omfattende interkommunalt samarbeid med mange avtaler som skal følges opp, en kommuneøkonomi med lite rom for store investeringer og som er sårbart for demografiske endringer. Det er i tillegg store turnover i ledende stillinger som påvirker kontinuiteten i drift og utviklingsoppgaver.

Sittende kommunestyre og ledergruppa arbeidet også sammen på kommunestyrets junimøte i 2022 med tema «Hva de så som hovedutfordringer for planperioden 2023 – 2026», konklusjonen ble følgende (i prioritert rekkefølge):

1. Boliger
2. Ny industri kai
3. Ungdommen – karriereveier ift behovet for kommunal kompetanse
4. Samferdsel
5. Øykommuneprosjektet
6. Turisme
7. Næringsutvikling
8. IKT – fiber til alle øyene

Organisasjonen Træna kommune er i grove trekk organisert i tre sektorer og en administrasjonsstab som består av arkiv/politisk sekretariat og økonomi med IKT.

Teknisk sektor produserer mange forskjellige tjenester i hele kommunen, blant annet å levere sikkert drikkevann, byggesaksbehandling samt drifte brann og redning. De leier også inn tjenester, som feiing, branntilsyn, byggesaksjurist og planlegging og oppmåling.

Oppvekst- og kultursektoren har ansvaret for bibliotekene, barne- og ungdomsskolen, barnehagen, SFO, PPT er organisert i interkommunal tjeneste med Alstahaug som vertskommune.

Helse, sosial og omsorg har ansvaret for NAV, legetjenesten, helsesøstertjenesten, fysioterapi, kommunepsykologstilling i samarbeid med to nabokommuner, alders- og sykehjem og hjemmetjeneste.

Planbehovet er oppsummert i kunnskapsgrunnlaget og ved de prioriteringene kommunestyret så i 2022.

6.1 Prioritering av planoppgaver for perioden 2024 – 2028

Planens navn	Vedtatt år	Oppstart-år	Kommentarer	Planansvarlig
Kommuneplan samfunnsdel «Træna 2030»	2017	2024	Revideres – Visjon beholdes	Kommunedirektøren
Boligpolitisk handlingsplan	NY	2024	Det er behov for å se alle boligbehov samlet. Planen vil erstatte Boligpolitisk handlingsplan Træna kommune 2014-2018	Kommunedirektøren
Oppvekstplan som omfatter kulturskole og fritidstilbud for barn og unge	NY	2024	Skal omfatte hele utdanningsløpet – fra barnehage til og med videregående opplæring, samt barnevernområdet og kommunens tiltak mot barnefattigdom.	Sektorleder oppvekst og kultur
Helse- og omsorgsplan	NY	2024	Skal vise den retning helse- og omsorgstjenesten må ta for å kunne utvikle fremtidsrettede og bærekraftige tjenester for innbyggerne. Planen skal sikre at lovkrav og nasjonale føringer følges samt bidra til å utvikle et helse- og omsorgstilbud av god kvalitet i kommunen. Planen skal først og fremst dekke eget fagområde, men skal ses i sammenheng med øvrige kommunale planer, spesielt kommuneplanens samfunnsdel.	Sektorleder helse, sosial og omsorg
Plan for brannforebyggende arbeid (brann og redning)	NY	2024	Et krav etter forskrift om brannforebygging og i brann- og eksplosjonsvernloven. Planen skal redusere kartlagt risiko på en effektiv måte. Det vil si at man må planlegge tiltak der risikoen er størst og der brann- og redningsvesenet faktisk kan gjøre en forskjell.	Brannsjef og sektorleder tekniske tjenester
Havneplan	NY	2024	En plan som skal sørge for en rasjonell og effektiv havnedrift. Et planverk som kan brukes aktivt i forhold til de utfordringer kommunen møter for utnyttelse av sjø- og sjørealterte områder og som kan være et viktig verktøy for næringsutvikling i kommunen.	Sektorleder tekniske tjenester

Kulturplan Strategisk plan for utvikling av kultur i Træna kommune	NY	2025	Bibliotek, den kulturelle skolesekk, kulturmidler, kultur- og miljøpris, samarbeid kirke, frivillighet, kulturskole, scenekunst, festivaler, kulturvern, museumsarbeid, den kulturelle spaserstokk, idrettsaktiviteter	Sektorleder oppvekst og kultur
Temaplan for fysisk aktivitet og naturopplevelser	NY	2024	Ses i sammenheng med rullering av plan for folkehelse Partnerskapsavtale med Nordland fylkeskommune	Kommune direktør
Overordnet IKT-plan	NY	2025	Planlegging for effektivisering og kvalitetsheving med bruk av IKT	Økonomi
Finans- og økonomiplan	NY	2024	Lovkrav Ferdigstilles i løpet av første halvdel 2024	Økonomi
Temaplan - Trafikksikkerhetsplan		2025	Som en Del av å bli trafikksikker kommune I løpet av 2024 lages det en oversikt over utarbeidelse av planen (lite planprogram) – ses i sammenheng med arbeidet med oppvekstplan	Kommune direktør
Energi- og klimaplan		2025	Retning og sammenheng i øvrige planverk på klimaarbeidet – jrf nasjonale forventninger Tema må legges inn i samfunnsplanen – tema er overgripende	Sektorleder teknisk
Overordnet Kompetanseplan	NY	2024	Kompetanse er en nøkkel til kvalitet – for å sikre dagens velferdstjenester og samtidig styrke evnen til fornyelse av tjenester og arbeidsformer.	Kommune direktør
Kunnskapsgrunnlag for samfunnsplanlegging med planstrategi		2026	Utfordringsbilde, forberede prosess for planstrategi og samfunnsdelen i nytt kommunestyre	Kommune direktør
Planprogram for samfunnsplan		2027		Kommune direktør
Planprogram for revidering av arealplan		2027		Kommune direktør

og kystsoneplan				
Kommune- planens samfunnsdel		2028	Vedtatt i nytt kommunestyre	Kommune direktør

Kommuneplanens arealdel ble utarbeidet og vedtatt av kommunestyret i januar 2020 og vil ikke bli revidert i denne omgang. Det samme gjelder Træna kommunes Kystsoneplan – Kystplan Helgeland – Træna. Bakgrunn for denne vurderingen er at det pr dags dato ikke er gitt mange dispensasjoner og at de fungerer som gode arbeidsverktøy.

7. Planprogram for revidering av kommuneplanens samfunnsdel «Træna 2030»

Først planprogram, så kommuneplan.

Denne delen av dette dokumentet er planprogrammet – en slags oppskrift på den videre planleggingen frem til ny revidert kommuneplan. Planprogram for kommuneplan er lovpålagt gjennom plan- og bygningsloven (pbl.) § 11-13 jf. § 4-1 og det er kommunestyret som fastsetter programmet etter at det har vært på høring.

Plan- og bygningslovens § 11-13 sier følgende:

For kommuneplan skal det utarbeides planprogram etter reglene i § 4-1. Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker.

Planprogrammet fastsettes av kommunestyret. Kommunestyret kan delegerer myndigheten i samsvar med kommunelovens regler. Kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal inneholde en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn, jf. § 4-2 andre ledd.

Planprogrammet skal omfatte følgende hovedpunkter:

- Formålet med planarbeidet
- Planprosessen med frister og deltakere
- Opplegg for medvirkning
- Beskrivelse av hvilke alternativ som vil bli vurdert
- Behovet for utredninger

7.2 Formålet med planarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel skal behandle langsiktige utfordringer, herunder miljømessige utfordringer og utfordringer knyttet til universell utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper.

Kommuneplanen skal med andre ord bidra til at *hele* kommunens virksomhet er rettet mot de samme målene. Planen er ikke ment som noen «ønskeliste» over alt en gjerne vil få til i kommune-samfunnet. På grunnlag av en bred planprosess er det et mål at kommuneplanen skal vise noen *strategiske* veivalg/retninger som kommunens politikere ønsker å styre etter. I det sist utarbeidede kunnskapsgrunnlaget er det tatt en grundig gjennomgang sammen med de ulike sektorene i organisasjonen Træna kommune. Konklusjonene her har resultert i planstrategien ovenfor samt at en gjennomgang med det «frivillige Træna» og Trænas næringsliv må til for å forankre dette ytterligere utenfor organisasjonen Træna kommune.

7.3 Beskrivelse av hvilke alternativ som vil bli vurdert

I de nye nasjonale forventningene til planlegging, også til kommunal planlegging forventer regjeringen av FNs 17 bærekraftsmål er en del av grunnlaget for samfunnsplanleggingen, noe også planlagt revidering vil ta høyde for.

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi føringer til og bidra til tverrsektorielle planer/oppgaver (eksempelvis oppvekstplan og helse og omsorgsplan samt boligpolitisk handlingsplan).

7.4 Behov for utredninger

I denne revideringen vil den vedtatte Visjon «Træna=livskraft, kreativitet og mangfold» ikke bli ett av temaene. Vi mener at dette er et fremtidsbilde vi alle ønsker og kan stå inne for.

Revideringen vil ha fokus på å det utfordringsbilde vi ser samt å fortsette forenklingen og tydeliggjøringen av samfunnsplanen som vårt viktigste verktøy for en langsiktig og bærekraftig utvikling og et politisk retningsvalg av Trænasamfunnet.

Træna kommune har sammen med kommunene Værøy og Røst i Øykommuneprosjektet gjennomført flere grundige utredninger for å gi innspill til Statlige prosjekter som Inntektssystemutvalget og Generalistkommuneutvalget, samarbeid som har gikk mye kunnskap, som også vil bli brukt i utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel.

Træna kommune er også en del av et stort internasjonalt prosjekt «Empower Us» som også bidrar med kunnskap som vil være nyttig å se til.

På denne bakgrunn mener vi at det er nok kunnskap og dermed ikke behov for flere utredninger ut over den planlagte medvirkningen som skisseres i fremdriftsplanen for utarbeidelse av samfunnsdelen.

7.5 Planprosessen med frister og deltakere /Opplegg for medvirkning

Utforming av fremtidens Trænasamfunn er et felles ansvar selv om det er kommunestyret som formelt eier planen. Derfor må alle enkeltpersoner, lag, foreninger og organisasjoner, samt næringslivet får anledning til å delta slik at de kan påvirke beslutningsprosessen. Det er dette som kalles medvirkning, og det er også lovpålagt.

Gode innspill til planleggingen kan bidra til å få frem ulike syn og interesser som ellers ikke ville kommet fram.

Som fremdriftsplanen viser legges det opp til bred medvirkning om utarbeidelsen av samfunnsdelen.

Da utarbeidelsen av planer er dynamiske prosesser som involverer en lang rekke parter, vil framdriftsplaner ofte måtte justeres etter hvert som arbeidet skrider fram.

Framdriftsplanen gir derfor først og fremst et bilde på planarbeidets varighet under forutsigbare omstendigheter.

Planprogrammet fastsettes av kommunestyret høsten 2023. Neste år vil gå med til å jobbe med planforslaget. Målet er at et forslag til kommuneplan skal behandles i kommunestyret før utgangen av 2024, helst før budsjettprosess for 2025 slik at ny revidert samfunnsplan kan danne grunnlaget for budsjett 2025 og handlingsplan 2025 – 2028.

7.6 FREMDRIFTSPLAN for kommuneplanens samfunnsdel:

Aktivitet	Tidspunkt
Formannskapet legger planprogram inkludert opprettelse av styringsgruppe og arbeidsgruppe for samfunnsdelen ut på høring. Det varsles og kunngjøres samtidig om oppstart av planarbeidet.	Medio september 2023 og 6 uker fra høringsvedtak
Arbeid med eventuelle innspill fra høringen.	Oktober 2023
Politisk behandling av planstrategi med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel – inkludert nedsettelse av arbeidsgruppe og styringsgruppe.	Desember 2023
Medvirkningsaktiviteter: <ul style="list-style-type: none">• Åpent folkemøte (Husøy og Selvær).• Møte med lokalt næringsliv og lokale investorer.• Møte med lag og foreninger.• Møte med ungdomsråd.• Workshop med skole.• Møte med seniorer og eldre.• Møte med bosatte innvandrere.• Digital undersøkelse fra medborger og besøkere til kommunen.	Januar 2024
Arbeidsgruppa lager et utkast til samfunnsdel	April 2024
Styringsgruppen ferdigstiller planutkastet på et arbeidsmøte	April/mai 2024
Formannskapet legger planutkastet ut på høring	Mai 2024

Innarbeidelse av høringsuttalelser og innspill	August/september 2024
Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel for perioden	Oktober 2024 - før budsjettprosess 2025

Når kommuneplanens er vedtatt, skal den følges opp i styringsdokument og økonomiplan, samt kommunens øvrige planverk.

For mest mulig effektivitet legges det opp til følgende:

En arbeidsgruppe bestående av:

Samfunnsplanlegger og rådgiver ved sentraladministrasjonen med innspill fra ledergruppa og andre sentrale fagpersoner.

En styringsgruppe bestående av:

Administrasjonen: Samfunnsplanlegger (som vil være bindeleddet til arbeidsgruppa), kommunedirektøren og en tillitsvalgt utpekt av kommunedirektøren.

Politisk: en fra posisjon og en fra opposisjon som utpekes av formannskapet.